

A magyar hadtörténelem legujabb hősei: éjszakai és nappali vadászaink

Látogatás a vadászok repülőterén

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Az ország legkorszerűbb országútján robogunk a repülőter felé, hogy a légi erők parancsnokságának szíves meghívására látogatást tegyünk az egyik európai viszonylatban is hatalmas méretű és modern berendezésű magyar repülő-támaszponton, amelyet néhány nappal ezelőtt angol-szász gépek megtámadtak. A koratavaszi délutánon minden szinte valószínűtlen ragyogásban tárul elénk: a pompás betonut fehér szegélyén, a vele párhuzamos sínpáron, a távirópóznák közt feszülő drótokon és az egész hirtelen változó tájon valósággal táncol a napfény. Egyszerre csak kisebb-nagyobb tölcserék tűnnek fel a szántóföld szélén, egy erdőske félhomályos mélyén, sőt itt-ott a vasuti töltés mentén is. Ellenséges bombák vájták ezeket, nyilvánvalóan azal a szándékkal, hogy használhatatlanná tegyék a nemrégiben felavatott utcódát. Igyekezettük meddő maradt — az út végig sértetlen!

Alig negyedórát fut velünk a tereptarka kocsi, máris integet felénk az első repülőter épületkolosszus. Amint közelebb érünk, látjuk, hogy homlokzatának egyik kiugró része behorpadva tátong s az ablakokat is mind betörte a légnyomás. Hiába érte találat, csupa nyüzsgés a többemeletes repülőkaszánya. A bejárat főkapunál fűgemozdulatu csendőr jelez számunkra iránytáblájával szabad utat befelé.

Pár pillanat múlva egy szüntelenül zibongó ember- és géparadat kellős közepén találjuk magunkat. Indulásra beöltözött, hamvaskéék egyenruhába bujt fiatal repülők, maszatos szerelők, rendfenntartó és eligazító osztágok és más különleges csoportok sokasága hullámszik a többszáz méteres kifutópályán, a szerelőműhelyekben és környékükön. Kint az előtérben egy- és kétmotoros vadászok rajzanak, szárnyukon magyar és német felségjelekkel, vontató-páncélosok, gépkocsik és motorkerékpárok zúgnak, berregnek, kattognak. Távlatban egy átégett kupolájú hangár meredezik az égnék, odébb géppuskatűztől és repeszdarabok visszavágódásától szelős épületek sorakoznak. A pusztulás mégsem tragikus, mert telitalálat alig egy-két csarnokot sujtott. Hogy a lelkek rugékonyságát és a szívek elszántságát mennyire nem törte meg a nem éppen váratlan támadás, arról meggyőződhet bárki, aki a magyar légifegyvernem katonáinak szemébe néz.

Látogatásunk is elsősorban nekik szól: a magyar hadtörténelem legujabb hőseinek, éjszakai és nappali vadászrepülőinknek. Utunk előbb a nappali vadászok egyik kitűnő hírű századának parancsnoki szobájába vezet, ahol S. M. századosal hosszasan beszélgethetünk a nappali vadászok munkájáról és „fainak” eddigi sikereiről. A százados 30 év körüli szőke ember, aki imponáló nyugodtsággal és a repülés technikai kérdéseiben való tájékozottság biztonságával adja elő tapasztalatait.

— Századom egy éve áll Budapest légvédelmének szolgálatában, — kezdi izgalmasan érdekes beszámolóját. — Első találkozásunk angol-szász gépekkel idestova egy hónapja, még március 18-án zajlott le, amikor a Balaton északi partvidéke és a Velencei-tó között vívott légi harc után 68 gépet, többnyire négymotoros Liberator-bombázót, visszatérésre kényszerítettünk. Közülük háromat úgy megebesítettünk, hogy éresüléseink szerint, ezek szerb területen kényszerleszálltak. Sajnos, már ennél az első bevetésünkön két embervesztésünk volt, Murvai János őrmester és Kiss-Benedek István tizedes hősi halált haltak. Azóta azonban már csak gépvesztésünk van, századunk létszáma, hál' Istennek, egyetlen fővel sem csökkent, pedig két nagyarányú légi csatában is résztvettünk. Április 3-án összesen 6 ellenséges gépet lőttünk le, közülük 3 Liberator, 2 Lightning, meg Fortress II-típusú gép volt. Ezeket a légi győzelmeiket századom Dunaföldvár, Csepel-sziget déli része és Herczegfalva tájékán aratta. Április 13-án Monor mellett és Dunaharaszttól keletre lőttünk le 1-1 Liberator-t, ekkor a mi gépvesztésünk 3-ra szaporodott. Eddigi légi csatáinkat 4 és 9 ezer méter magasság között vívtuk, ám ha kell, vigan felrepülünk 12 ezer méter magasságig is. Gépeink óránkénti sebessége 680 kilométer; ezzel a sebességgel, valamint tüzfegyvereinkkel akár milyen ellenséges bombázóval szemben mi vagyunk fölényben.

S. M. százados mindezt olyan öntudatos komolysággal s mégis annyi benső fanatizmussal mondja, hogy kiérezni lényéből és szavaiból: ő a „rámenős” magyar katonavirtusnak a mostani háborúhoz szabott, ujaru megtestesítői közül

való, akiben elevenen él az örökkön dacos magyar létforma, a „csakazértis!”... Ugyanez vibrál tisztársaiból és az alájuk beosztott legénységből is.

K. S. hadnagy és B. S. szakaszvezető — mindkettőjüknek van már légi győzelme —, beszélnek el ezután élményeiket; parancsnokuk üzent értük és ők mosolygós meglepődéssel állnak elébe. Az egyikük hat csoportra tagozódó 90 bombázót látott közeledni Pest felé, amikor a hozzá legközelebb eső raj szélső gépét célozta meg 200 méterről. Célzása jól „feküdt”, a négymotoros merikai bombázónak előbb

Az éjjeli vadászoknál

Lassan alkonyodik, sietünk át az éjjeli vadászok parancsnokságára, hogy tőlük is tájékozódjunk. A sietés azért tanácsos, mert ugye lehet: hamarosan riasztják őket. Cs. L. százados, századparancsnok-helyettes, a következőkben informál harcaikról: — Tavaly nyáron alakult meg századunk s az új harceljárások tapasztalatainak megszerzésére közülünk többen kint tanultak Németországban. Voltaképpen éjszakai feladatokra kiképzett századunk részben nappali feladatokat is megold; így keveredtünk legutóbb néhány nappali légiharcba. Eddig 9 gépet „szedtünk le”, a saját veszteségünk hét hősi halott.

A láthatólag népszerű százados váratlanul telefonhoz kéri az épület földszintjére s amig távol van, a parancsnoki szobába összegyülekezett vadászok, akiket a legmelegebb bajtársiasság fűz együvé, röviden felvázolják az éjjeli vadászrepülés legnehezebb feltételét, az ellenséges támadók földrajzi helyzetének kiderítését. Ez földről rádióirányítás segítségével történik, még pedig két igen érzékeny mérőkészülékkel. Az egyik mérő és rögzítő az ellenséges gép hollétét, a másik ugyanezt végzi a saját géppel, amely addig köröz a mérőkészülék fölött, míg tőle eligazító irányt nem kap. Ekkor indul támadásra, úgy, hogy a cél gép mögé kerüljön ugyanazon magasságban. 300 méteres közelségből hosszú sorozattal megnyitja rá a tüzet s azután a megtámadott gép lövedékeinek utáiból villámgyorsan kitér. A kétmotoros éjjeli vadászgépek hazatérése újra rádióirányítással megy végbe.

P. I. hadnagy, a század büszkesége, a parancsnokhelyettes tájékoztatását a maga személyes élményével egészíti ki és elmondja, hogy az egyik nappali bevetésnél egy Liberator lelővése nyomán 15 Lightning-vadász vette üldözőbe; gépe menekülés közben legalább 15—20 találatot kapott s balmofőjét kilőtték. Leszállni mégsem tudott, mert egy merész vadász, kiválva az üldözők csoportjából, „földközébe”, 10 méter magasságba szorította le és így támadta. Ebben a rendkívül szorongatott helyzetében oldalkormányát is kilőtték, de még legalább 150 kilométert cikázott körülbelül 15 percen át, hogy leszállhasson. Ez az amugyis veszélyes földközelségi repülés szétrombolt géppel valóban odaadó figyelmet és lélekjelenlétet követelt.

Ekkorra visszatér szobájába Cs. L. százados és elismeréssel adózik P. I. hadnagy bravúrjának, azután megemlíti ennek kapcsán, hogy az éjszakai vadász munkája mindig felfokozott szellemi és fizikai teljesítmény. A kezek és a lábak munkája szétágazó és mégis egy felsőbbrendű harmóniába hangolódo egységes tevékenység. A jobbkez ujjai a botkormányon elhelyezett négy gombon „játsszanak”, mint valami hangszer billentyűin. Az első az ágyu, a második a nehézpuska löbbillentyűje, a harmadik a bombakioldó, aminek vadászgépek esetében csak harc-tereken van jelentősége, a negyedik a rádiómikrofon gombja. A balkéz a volta-keppeni motorszabályozó és egyben vagy 40 kapcsológomb kezelője, a két láb az oldalkormányoké...

A laikus képzelet máris szédül és a „boszorkányos” technika látomását idézi! Bucszás közben további sikert és sorozatos légigyőzelmeket kívánunk éjjeli vadászainknak, akik, ime, félelmesen bugó gépek szárnyán felvágatnak estéről-estére az ősi magyar mithosz emelkedőjére, hogy a „hadak utján”, Csaba királyfi kozmikus távlatokba nyíló utján harcolják meg harcukat a magyar jövőért.

Autónk szaporán „nyeli” a kilométereket visszafelé jövet; a földek szélén a gondos gazda most temeti be a tölcserét, a vasuti töltésen munkáshad szorgoskodik s már a próbamozdony is végigporoszkál a sinen, az erdőcske csenevész fáit közt azonban tovább ásit a bomba-vágta kráter, mint valami mély seb.

Magyar tájon tépett idegen seb.
TÁNROK LÁSZLÓ

Hivatalos közlemény az április 16-i légi támadásról

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

1944 április 16-án az esti órákban Budapestet és környékét ellenséges légi támadás érte. A IX. és XIV. kerületben, valamint Soroksáron, Kispesztén és Pest-szenterzsébeten szórványosan keletkezett tüzeket rövidesen eloltották. Anyagi károkról és személyi veszteségekről még nem érkezett jelentés.

A légvédelmi tüzérség hatásosan lötte az ellenséget. Zárt sorait megbontotta és visszatérésre kényszerítette. Ezideig 6 ellenséges gép lelővése nyert beigazolást. A lelőtt gépek száma előreláthatólag még emelkedni fog.

Ugyancsak 16-án este és a 16-ikáról 17-ikére virradó éjjel egyes ellenséges repülőgépek az ország légi terében zavaró repülést végeztek. A tüzérség helyenkint hatásosan tüzelt.

Az április 15-i berepülés

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Egyes ellenséges repülőgépek folyó hó 15-én az esti órákban széles kiterjedésben több utvonalon déli irányból átrepültek az ország légi terét. Az ellenséges gépek egy része a Duna mentén, más részük a Dunántulon északkelet felé haladva Budapesttől nyugatra egyesültek. Onnan vadászgepeink légi harc után délfelé való visszavonulásra kényszerítették őket. A késő éjjeli órákban visszatérő ellenséges gépek általában a berepülési utvonalon hagyták el délfelé az ország légi terét. A repülés zavaró jellegű volt.

A dunai aknaveszély megnehezíti az „Erzsébet királyné” gőzös poggyászainak kimentését

A MFTR „Erzsébet királyné” nevű személyszállító természetű gőzosa a Dunán ellenséges aknára futott és elsüllyedt.

A sorozatos légitámadások közben az illetékes hatóságok több figyelmeztetést olvastattak be a rádióon, hogy aknavető repülőgépek több helyütt aknákat szórtak a Dunába. Egy ilyen mágneses uszóakna most súlyos szerencsétlenséget okozott, amelyet csak a hajóskapitány és a hajószemélyzet lélekjelenléte és önfeláldozó bátorsága hártott el, nehogy tömegkatasztrófa váljék belőle.

Az „Erzsébet királyné” gőzös szombaton délben 12 órakor indult el a fővárosból Apatin felé. Délután 6 és 7 óra között Kisapostag község határában a gőzös

a szárnyai váltak el, aztán törzse zuhant a mélybe, beteljesítve a hét bennülő végzetét.

A másikuk is egy Liberator-t lőtt le, neki viszont az a kellemetlen kalandja volt, hogy éppen akkor támadta 40 négymotoros gép repülőterét, mialatt üzemanyag fogytán kényszerleszállást végzett. Gépéből kiugorva alig futott 200 métert, az egyik közeli bunker irányába, amikor gépe telitalálat következtében megsemmisült. A gőztes vadász fájó érzésekkel látta győztes gépének pusztulását...

ritotta le és így támadta. Ebben a rendkívül szorongatott helyzetében oldalkormányát is kilőtték, de még legalább 150 kilométert cikázott körülbelül 15 percen át, hogy leszállhasson. Ez az amugyis veszélyes földközelségi repülés szétrombolt géppel valóban odaadó figyelmet és lélekjelenlétet követelt.

Ekkorra visszatér szobájába Cs. L. százados és elismeréssel adózik P. I. hadnagy bravúrjának, azután megemlíti ennek kapcsán, hogy az éjszakai vadász munkája mindig felfokozott szellemi és fizikai teljesítmény. A kezek és a lábak munkája szétágazó és mégis egy felsőbbrendű harmóniába hangolódo egységes tevékenység. A jobbkez ujjai a botkormányon elhelyezett négy gombon „játsszanak”, mint valami hangszer billentyűin. Az első az ágyu, a második a nehézpuska löbbillentyűje, a harmadik a bombakioldó, aminek vadászgépek esetében csak harc-tereken van jelentősége, a negyedik a rádiómikrofon gombja. A balkéz a volta-keppeni motorszabályozó és egyben vagy 40 kapcsológomb kezelője, a két láb az oldalkormányoké...

A laikus képzelet máris szédül és a „boszorkányos” technika látomását idézi! Bucszás közben további sikert és sorozatos légigyőzelmeket kívánunk éjjeli vadászainknak, akik, ime, félelmesen bugó gépek szárnyán felvágatnak estéről-estére az ősi magyar mithosz emelkedőjére, hogy a „hadak utján”, Csaba királyfi kozmikus távlatokba nyíló utján harcolják meg harcukat a magyar jövőért.

Autónk szaporán „nyeli” a kilométereket visszafelé jövet; a földek szélén a gondos gazda most temeti be a tölcserét, a vasuti töltésen munkáshad szorgoskodik s már a próbamozdony is végigporoszkál a sinen, az erdőcske csenevész fáit közt azonban tovább ásit a bomba-vágta kráter, mint valami mély seb.

Magyar tájon tépett idegen seb.
TÁNROK LÁSZLÓ

már a korlátokig merült a vízbe, az utolsó utast is sikerült biztonságba helyezni. A többszáz utas közül csupán harmincan sérültek meg, ezeket a helyszínen részessítették első segélyben.

A hajó személyzete és az odasietett lakosság haladéktalanul hozzáfogott a poggyászok megmentéséhez, de a folyton mutatkozó mágneses uszóakna a mentést megnehezítette.

A további aknaveszély miatt a MFTR és a DDSG a dunai személyforgalmat erre előre szünetelteti.

Még egy aknarobbanás

Pénteken kora reggel Dunaszegcső határában aknára futott és elsüllyedt a MFTR „Gróf Szapáry” nevű vontatógőzöse. A hajó személyzetéből tizen életüket veszítették és egy súlyosan sérült hajós a bajai kórházban halt meg. A gőzös személyzetéből csak egy ember menekült meg.

A dunai árvíz

A Duna néhány nap óta erősen megáradt és a fővárosban előtörtte az alsó rakpartot. A város szélein helyenként a megművelt szárazföldeket is előtörtte az ár. Budafokon több partmenti lakóház viz alá került, a hatóságok számos családot kilakoltattak. Valószínű, hogy a Duna a vasárnapi 757 centiméteres magasságával elérte tetőpontját és lassan megindul az apadás. Az eddigi jelentések szerint a Duna áradása sehohsem okozott említésre méltó kárt.

Gyorsítják a helyreállítási munkálatokat

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormány tagjai Stójtóy Döme miniszterelnök elnöklésével hétfőn délután egy órakor minisztertanácsot tartottak.

A minisztertanács a légi támadás utáni hatósági mentő, eltakarító és helyreállító munkálatok gyorsaságának és eredményességének fokozására alkalmas intézkedések megtételével foglalkozott és fél négy órakor ért véget.

Győrben géppuskázták a menekülőket

Győr, április 17.

A győri légitámadás alkalmával nagyon sok egy- és kétemeletes bérházat, valamint földszintes lakóházakat ért telitalálat. Ezek romokban hevernek. Más házakat a légnyomás pusztított el. Telitalálat ért egy új templomot is, oly mértékben, hogy csak egyes falai állnak már.

A szirénák hangjára a lakosság egy része a Duna partra menekült. Alacsonyan szálló ellenséges gépek bombázóport zúdítottak a menekülőkre. Igen sok a halott. A lakosság egy másik része a környék szabad terepén keresett menedéket. Alacsonyan szálló gépek a tömeg közé géppuskáztak. A város egyik külvárosában igen nagy a pusztítás. A környéken egyetlen ház sem maradt épen. Ebben a külvárosban a római katolikus templomot szintén bombatalálat érte.

Biztosítják a bombakárosultak részére az építőanyagot

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Az Ipari Anyaghivatal gondoskodik arról, hogy a légi támadások által megrongált lakóépületek lakhatóvá tételéhez, valamint fontos ipari és mezőgazdasági építmények helyreállításához szükséges téglá, cserép, cement és üveg biztosítva legyen.

Az építési anyagokat utalványra lehet beszerezni. Az utalványt Budapest székesfőváros és környéke területén a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, az ország egyéb területén a törvényhatóság első tisztviselője (az alispán, illetőleg a törvényhatósági jogú városokban a polgármester) adja ki. Az építési anyagokkal való takarékoskodás érdekében önként értekezőknek csak a legszükségesebb mennyiségű anyagot fogják kiutalni. A károsultak anyagigénylésüket az épület felvétele szerint az illetékes községi elöljáróságoknál, városokban a polgármesternél nyújthatják be s azokat a törvényhatóság első tisztviselőjéhez kell felterjeszteni.

A folyó hó 17-ére virradó éjszaka Budapest ellen intézett ellenséges repülő támadás „zavaró jellegű bombázás”-nak mondható. A gépek a székesfőváros külvárosaira és azok környékére dobták bombáikat, anyagi károkat keletkeztek, épületek részben megrongálódtak, elpusztultak romboló bombáktól, részben kigyuladtak.

A hatósági légoltalmi szervek a vagyontárgyak légoltalmi szerveivel szoros együttműködésben azonnal felvették a harcot a tüzzel és rövid idő alatt meglepő